

SLOVENSKI NAROD

Izaja vsak dan popoldne, izvenredne nedelje in praznike. — Inserati do 80 petič 2.— Din, do 100 vrst 2.50 Din, večji inserati petič 4.— Din. Popust po dogovoru. Inseratni davek posebej.
»Slovenski Narod« velja letno v Jugoslaviji 240.— Din, za inozemstvo 420.— Din.

Upravištvu: Knaifova ulica št. 5, pritličje. — Telefon 2304.

Uredništvo: Knaifova ulica št. 5, I. nadstropje. — Telefon 2034.

Seja Narodne skupščine

Spor zaradi zapisnika. — Dr. Nagyjev mandat brez debate verificiran. — Interpelacija glede italijanske politike na Balkanu. Razni predlogi. — Zlorabe na železnici.

Beograd, 27. aprila. Narodna skupščina je na včerajšnji seji po sporazumu med vladno večino in opozicijo votirala 5 milijonov dinarjev za podporo bolgarskemu in grškemu narodu, ki je bil prizadet po zadnjih katastrofalnih potresih. (Naše včerajšnje poročilo je bilo radi slabe telefonske zveze napačno.)

Glede mandata dr. Nagyja, ki pride v Narodno skupščino namesto bivšega ministra pravde dr. Subotića, je Narodna skupščina sklenila, da se mora pred verifikacijskim odborom podvreči izpitu, da dokaže, ali je zmožen državnega jezika ali ne. Mandata g. Adama Pribečevića (SDS), ki pride v skupščino mesto pok. dr. Lukinića in Bore Hristića, ki pride mesto pokojnega poštnega ministra Kocića, sta bila brez debate verificirana. Po raznih drugih manjših zadevah je bila seja ob 13. zaključena in napovedana prihodnja seja za danes popoldne ob 10.

Današnja seja

Kakor včerajšnja, je tudi današnja potekala dokaj mirno. Na dnevnem redu so bile manj važne zadeve, vendar pa skupščina do 12. še ni prišla na dnevni red. Sejo je vodil podpredsednik gosp. Agatonović. Pričela je šele ob 10.45, ker se vladna večina še vedno ne more navaditi točnosti.

Pri čitanju zapisnika je g. Svetozar Pribečević protestiral proti netočnosti in površnosti. Čeravno je bil včerajšnji sklep glede podpore Bolgariji in Grčiji sprejet na podlagi sporazuma šefov parlamentarnih skupin, ne pa na predlog radikala Mihajlovića, kakor beleži zapisnik in kakor je minister socialne politike objavil povsem drugačen komunik. Skupščinski tajnik izjavlja, da sprejme od g. Pribečevića zahtevani popravek.

Stepan Radić: To je goljufija. Kako šele delate drugod, kjer vas ne moremo kontrolirati, če si upate že tukaj vprico cele Narodne skupščine na ta način falsificirati dejstva.

Skupščinski podpredsednik Agatonović miri g. Radića, ki pa mu odgovarja: Morali bomo drugače govoriti s tem Cedom (misli ministra socialne politike), to je hohštapljer, ki je bil 18 let v Franciji, pa nima pojma, kaj je vladnost. Pred vsem laže!

Agatonović izjavlja, da je zahteva g. Pribečevića popolnoma upravičena in da bo zapisnik v tem smislu popravljen, razun tega pa bo izdal poseben komunik. Minister socialne politike menda ni bil dobro informiran, v ostalem pa se čudi, da so tudi beograjski listi poročali napačno.

Stepan Radić: Ker so vsi plačani iz dispozicijskih fondov.

Nato je sledilo poročilo odbora za zakonski predlog o merah in dragocenih kovinah ter poročilo verifikacijskega odbora o izpitu dr. Nagyja. Verifikacijski odbor predlaga, da se njegov mandat verificira. Posl. Ceda Kokanović je zahteval, da se poročilo verifikacijskega odbora stavi na dnevni red, da bi se mogla vršiti debata. Za svojo

osebo je prepričan, da dr. Nagy nima kvalifikacije za narodnega poslanca, ker državnega jezika kljub temu, da živi že deset let v naši državi, še zdaj ne razume. Predsedujoči je zahtevo poslance Agatonovića odklonil, na kar je vladna večina brez debate verificirala mandat dr. Nagyja.

Med drugimi manj važnimi zadevami je bila nato prečitana interpelacija, ki jo je v imenu KDK vložil g. Stepan Radić in v kateri zahteva od zunanjega ministra pojasnila glede italijanske politike na Balkanu, zlasti pa glede carinske unije z Albanijo. G. Radić je za svojo interpelacijo zahteval prvenstvo. Zunanji minister dr. Marinković je podal izjavo, da bo odgovoril na interpelacijo prihodnji četrtek ter da se bo tozadevno še poprej sporazumel s šefi parlamentarnih skupin.

Minister za trgovino dr. Spaho je predložil v ratifikacijo konvencije o zaščiti industrijske svojine. Skupščina je sprejela nujnost in bo o tem razpravljala na eni prihodnjih sej.

Posl. Ivan Ribar je v imenu svojih tovarišev stavil nujni predlog glede izločitve Kastava iz ljubljanske ter Krka in Raba iz dubrovnike, odnosno splitske oblasti. Vsa tri mesta naj se priključijo primorsko-krajiški oblasti. Predlog je utemeljeval posl. dr. Grga Angjelinović, ki je naglašal, da je bila pri razdelitvi države na oblasti storjena velika napaka, da se ni oziralo na število prebivalcev v posameznih oblastih. Tako ima n. pr. mariborska oblast nad 800.000, kragujevaška pa komaj 120.000 prebivalcev. Revizija bo prej ali slej potrebna, glavne napake pa je treba že sedaj odpraviti. V imenu vlade je minister Vujić izjavil, da sprejme predlog.

Zemljoradnik g. Voja Lazić je stavil predlog glede organizacije invalidskih sodišč. Naglašal je, da sodišča ne rešujejo invalidskih zadev tako, da morajo invalidi po cela leta čakati na svoje skromne prejemke. V odgovoru je minister socialne politike Ceda Radović naglašal, da je tudi že sam ukrenil v tem pogledu vse potrebno ter da je tudi ustanovil še eno višje invalidsko sodišče. Zastoj izvira še izza njegovega prednika dr. Gosarja.

Radićev dr. Markotić je v posebnih interpelaciji zahteval preiskovalno anketo glede zlorab v kurilnici držav. železnice v Brodu na Savi. Svojo zahtevo je utemeljeval z navedbo raznih nekorektnosti, ki jih je zagrešil načelnik kurilnice Miša Stojanović. Njegovemu predlogu se je priključil zemljoradnik Dimitrije Vujić, ki je v svojem govoru naglašal, da naš promet ni bil še nikdar tako dezolaten, kakor pod sedanjim ministrom. Razne afeze in korupcijski škandali so na dnevnem redu. Med drugim je opozarjal na afero, pri kateri gre za 10 milijonov Din. Prometnega ministra je na to afero opozoril aktivni oficir, toda general Milosavljević ni hotel odrediti preiskave in skuša to afero potlačiti.

Končno je povzel besedo v tej zadevi tudi g. Stepan Radić, ki ob 13.30 še govori.

mi je to točno znano, vas prosim, da mi pisмено odgovorite na sledeča vprašanja:

1. Ali vam je znano, da se z uradne italijanske strani z vsemi sredstvi dela proti našemu posojilu v Angliji?

2. Ali vam je znano, kakšna kampanja se vodi proti nam v Švici in v drugih evropskih listih?

3. Kaj, ste proti temu ukrenili in s kakšnim uspehom?

DIPLOMATI PRI ZUNANJEM MINISTRU

Beograd, 27. aprila. V zunanjem ministru je vladala danes dopoldne velika živahnost. Zunanjeje ministra so posetili rumunski, francoski, avstrijski in italijanski poslaniki.

NOČ OPOLDNE

Bukarešta, 27. aprila. V Bukovini je bil včeraj zabeležen nenavaden pojav, ki si ga zaenkrat tudi strokovnjaki ne znajo razložiti. Okrog poldneva se je nebo nenadoma pooblačilo. Na nebu so se zbirali tako črni oblaki, da je nastala popolna tema Okrog 3. ure popoldne pa je začel padati v debehih curkih blaten dež. Dežel je vse do večera, nakar se je nebo zopet naglo zjasnilo.

Ugibanja o koncentracijski vladi

Radikali in demokrati se potegujejo za vodstvo. — Koncentracijsko vlado naj bi sestavil general Hadžić. — KDK bi dobila dva portfelja.

Beograd, 27. aprila. Včerajšnja seja Narodne skupščine je potekala proti pričakovanju povsem mirno. Opazilo se je, da se je vladna skrbno izognila vsemu, kar bi mogla smatrati opozicija za izzivanje. Vlada je bila zlasti glede verifikacije mandata dr. Nagyja skrajno popustljiva ter ni vztrajala, da se mandat brez nadaljnjega verificiranja, marveč je pristala celo na to, da se podvrže dr. Nagy formelnemu izpitu, ki naj dokaže, ali je zmožen državnega jezika, radi katerega je bilo največje ugovorov proti njegovemu mandatu. Seja in postopanje vlade je pokazalo, da se bližajo spremembam v vodstvu državne politike. Položaj se razvija v smeri pripravljanja terena za novo kombinacijo, glede katere si pa politični krogi še niso na jasnem. V vseh političnih krogih mislijo pred vsem na sestavo koncentracijske ali najširše koalicijske vlade, v kateri bi bile zastopane vsaj vse večje stranke in ki bi nudila garancijo, da preneha napetost med vlado in opozicijo, ki postaja pod sedanjim režimom od dne do dne večja.

Popolna nejasnost vlade glede osebe, ki naj prevzame vodstvo nove kombinacije. Demokrati streme za tem, da prevzamejo sami vodstvo državne politike v svoje roke neodvisno od radikalov, ti pa tudi napačno vse sile, da obdržijo svojo dosedaj dominantno pozicijo, dasi morajo priznati, da nimajo primerne osebnosti, ki bi imela v stranki dovolj avtoritete. Akcija Ace Stanovića je propadla in on sam je mnenja, da bi bil edini pametni izhod oni, ki ga je predlagala KDK že pred meseci, t. j., da se poveri sestava vlada nevtralni osebnosti.

Zelo zanimiv je položaj v demokratski stranki. Davidovičev smatrajo, da je edino g. Davidovič sposoben, da po-

stane predsednik koncentracijske vlade. Boje pa se, da bi postal predsednik vlade dr. Marinković, ki bi se v tem slučaju lahko polastil tudi vodstva stranke. Zato bi bilo Davidovičevcem taje mnogo ljubše, če bi prišlo do takozvane generalne vlade.

Včeraj se je v vladnih krogih zatrdjevalo, da namerava g. Vukičević, ko bo sprejeto stanovanjskega zakona, podati ostavko. V zvezi s tem so se širile verzije, da bi bila kriza vlade zelo kratka ter da je lista bodoče vlade že sestavljena. Ministrski predsednik bi po teh verzijah postal sedanji vojni minister general Hadžić, njegovo mesto v novi vladi pa naj bi zavzel komandant kraljeve garde general Pera Živković. Notranje, finančno, prometno, agrarno, trgovinsko in zunanje ministristvo bi obdržali sedanji ministri, svetvo pa bi dobil Ljuba Davidović. KDK bi zastopala v vladi Stepan Radić in Svetozar Pribečević. Prvi bi dobil poljedelsko ministristvo, drugi pa eno izmed ostalih gospodarskih resorov, bržkone šume in rudnike.

V vrstah KDK to kombinacijo, ki je bila sestavljena v ožjih radikalnih in demokratskih krogih, odklanjajo, ker smatrajo, da mora KDK predvsem dobiti finančno ministristvo, ker vidi v tem edino garancijo za resnično izenačenje davčnih bremen in vodstvo finančne politike po načelih popolne enakopravnosti vseh državljanov in vseh pokrajin.

Se vedno pa se vzdržujejo kombinacije z dr. Marinkovićem na čelu. — KDK je tej kombinaciji kolikor toliko naklonjena, če bodo sprejeti ostali njeni pogoji za sodelovanje v vladi. V ostalem pa KDK mirno čaka na razvoj političnih dogodkov.

Moč ljubezni do bližnjega

Srbi, ki so v bratomorni vojni z Bolgari največ trpeli, so zdaj med prvimi priskočili nesrečnim bratom na pomoč. — Glinjivi primeri ljubezni do bližnjega.

Velika nesreča, ki je z zadnjo potresno katastrofo zadela Bolgarsko in njeno prebivalstvo, je zbudila sočutje po vsem svetu, zlasti pa med slovanskimi narodi. Posebno globoko je odjeknila v Jugoslaviji, tudi med srbskim prebivalstvom, ki je v preteklih letih mnogo pretrpelo od spora z Bolgari. Pokazalo se je, da slovansko čustvovanje in ideja slovanske solidarnosti še nista izumrli.

Za moč bratske ljubavi je značilen članek, ki ga je objavila beograjska »Politika« pod naslovom »Za bratcu Bugare!« in ki pravi med drugim: »Da, za brate, za Bolgare... Ker so nam bratje kljub vsemu, kar je bilo med nami. Bolelo nas je, ko nas je nesreča zadela od njih, bolelo bolj, kakor če bi nesreča prišla od drugih, ker je prišla od bratov. In boli nas sedaj, ko jih je zadela nesreča, bolj kakor druge, ker je zadela brate. Najbolj je bolgarska nesreča zabolela one, ki so jim Bolgari zadali največjo bol. To je velika tajnost bratske ljubavi, ki je kakor jeklo v ognju prekaljeno, čvrstejša, čim bolj so jo pekle nadloge.«

»Politika« nato navaja, da se pozivu za pomoč prizadetemu prebivalstvu na Bolgarskem niso odzvali samo premožni, temveč tudi oni, ki so se sami okusili vse trpljenje. Prihiti! so s svojimi prispevki prvi. Ubogi Lazar je prihiti prvi, da ne boka od svojih drobtin za trpeče brate na Bolgarskem. Iz list darov so razvidni zelo mali prispevki napram ogromni nesreči bogarskega naroda, toda veliki napram onemu, kar je ostalo tistim, ki so jih dali. Prišli so prispevki iz Hercegovine, kjer se še nadalje zbirajo. Gladni so se spomnili gladnih. Razpet teh so se tudi oni, ki jih je nesreča zadela v vojni, spomnili tistih, ki jih je nesreča zadela v miru. Tisti, ki so v bojih z Bolgari izgubili noge ali roke, naši nesrečni invalidi, so prav tako priskočili s prispevki na pomoč nesrečnim Bolgarom iz opustošenega plovdivskega okraja. »Oproščam jim svojo kri in kri mojih najmilejših ter prilagam...« piše v spremnem pismu kapitan, ki je izgubil nogo na Bolgarskem. »Namesto sveče očetu pošiljam deset dinarjev... A smrt mojega očeta naj jim bog oprostí,« piše 18-letni mladenič, ki so mu pred 12 leti ubili očeta v Surliduli. Med prispevki navaja »Politika« tudi dar treh dinarjev, ki ga je prinesel dijak III. razreda gimnazije. Ko je šel s jutraj v šolo, je dobil od matere tri dinar-

je za kruh. Mogoče se mu je prvič v življenju zbudila goreča želja, pomagati po svoji moči trepečim bratom, želja, ki je prevladala vse druge naravne in močne otroške nagone. Prišel je v uredništvo lista in dal svoje tri dinarje za težko prizadete Bolgare.

Tudi pri nas v Sloveniji se je osnovala cela vrsta odborov, ki zbirajo prispevke za ponesrečene Bolgare. Kakor vedno, je bilo tudi ljubljansko mesto prvo, kjer so pričeli zbirati darove, saj je ljubljanskemu prebivalstvu še v dobrem spominu, kako je našlo ob potresni nesreči, ki ga je zadela 1. 1895, povsod bratsko pomoč, zlasti med slovanskimi brati. In nesreča, ki je zadela brate Bolgare, se po svojem obsegu niti primerjati ne da s primeroma majhno nesrečo, ki je zadela Ljubljano pred 34 leti. Da bi imela pomožna akcija čim več uspeha, bi bilo umestno, ako bi se vodila enotno. Zato izraza mestni magistrat ljubljanski željo, naj bi se poenostavila in unificirala v smislu županovega oklica tako, da bi se vsi darovi zbirali pri mestnem magistratu (blagajni), oziroma, da bi posamezni pomožni odbori pošiljali zbrane prispevke z imeni darovalcev mestni občini, ki bi jih potem odpošiljala skupno na pristojno mesto.

Upamo, da bo započeta akcija našla primeren odmev tudi v slovenski javnosti in da bo vsakdo po svojih močeh prispeval za olajšanje bede od potresne katastrofe težko prizadetih Bolgarov, naših slovanskih bratov, in da ne bomo zaostali za lepimi zgledi srbskih bratov.

ZAROTA V MEHIKI

Meksiko, 26. aprila. V Chihuahui so oblasti odkrile revolucionarno zaroto. Zarotniki so se zbirali na neki farmi, kjer so našle oblasti veliko zalogo orožja in municije. Ko so začeli policijski in vojaški oddelki zasledovati člane tajne organizacije, je prišlo do krvavega spopada, pri katerem je bilo na obeh straneh več mrtvih.

Meksiko, 26. aprila. Uradno poročajo, da je bilo po 10 urnem boju pri Ghermari ubitih 60 upornikov. Med ubitimi je tudi več voditeljev. Na strani upornikov se je borilo tudi več katoliških duhovnikov, od katerih sta bila dva ubita. Oblasti so ukrenile vse potrebno, da pokro v kali zaduše.

Iz ljubljanske kronike

Dva kandidata smrti. — Čegavo je kolo. — Razbijalec šip v Mostah.

Ljubljana, 27. aprila.

Včeraj bi samomorilna epidemija, ki še vedno razsaja v Ljubljani, kmalu zahtevala dve novi žrtvi, da se ni posrečilo oba kandidata smrti v zadnjem hipu rešiti.

Včeraj je prišel po opravkih v Ljubljano plesarski mojster France Bokal iz Virja. Ustavil se je v Lasanovi gostilni, da si privleže dušo. Ko je okoli 13.25 krenil proti stranišču, je presenečen obstal. Na stranišču je visel neki možik, ki se je obesil za trak od čevljev. Bokal je naglo pristopil, snel obešenca iz zanke in pozval gostilničarja na pomoč. Obešenec je bil še živ in Bokal in gostilničar sta ga z umetnim dihanjem kmalu spravila k zavesti. Pozvan je bil tudi v bližini službojuči stražnik, ki je takoj obvestil rešilno postajo. Samomorilnega kandidata so z rešilnim vozom prepeljali v bolnico.

Ugotovljeno je, da gre za 30 - letnega brezposelnega fotografa Maksa D. iz Ljubljane. V smrt ga je pognala beda in brezposelnost, deloma tudi družinske razmere. Kakor nam javljajo iz bolnice, je njegovo stanje razmeroma povoljno in bo mož okrevati. Govori sicer še vedno nekoliko zmešano, vendar pa njegovo življenje ni v nevarnosti.

Na Sv. Jakobu trgu stanuje zasebnica Katarina V, stara 23 let. Ta se je snoči doma precej resno sprla, beseda je bila beseda in končno je Katarina v obupu segla po steklenici lizola: Napravila je več porokov in se nato nezvestna zgrudila. Njeni svojci so o dogodku takoj obvestili rešilno postajo, na kar je bila Katarina z rešilnim vozom prepeljana v bolnico. V bolnici so ji izprali želodec in je danes že izven nevarnosti.

Ludvik Blažica, hišnik v banki Slavija, je včeraj okoli 17. našel v Knežji neko že obrabljeno možko kolo, vredno približno 500 Din. Kolo je očitno nekdo ukradel in ga pustil tam ležati. Lastnik naj se javi na policiji ali pa pri hišniku, ki kolo še vedno hrani.

Razbijalec šip v Mostah se še ni unesel in še vedno uganja svoje neokusne šale. Tako je včeraj prijavil gostilničar Avgust Kregar, da je ponoči neznan storilec vrzel debel kamen v okno in razbil dve šipi. Škoda, ki jo trpi Kregar, znaša 30 Din. V sobi je spal tudi njegov oče, ki ga sicer kamen ni zadel, pač pa se je starček močno prestrašil.

Novi potresi v Grčiji in Bolgariji

Atene, 27. aprila. V sredo popoldne je bil zopet močan potres v Korintu, ki se je razširil do Aten. Posebno močan je bil v pirejski luk, kjer je morje prestopilo obalo in poplavlilo cele pomole. Istočasno je bil močan potres že v doslej prizadetih krajih. Potres je povsod spremljal jak orkan z dežjem in točo. Ker so ljudje iskali varstva pred neurjem v razvalinah, je bilo ubitih 14 oseb. Pri vasi Leutrakis se je odprlo novo žrelo.

Sofija, 27. aprila. Predsnočnim je bil močan potres v Varni, ki je bil lažji od onega, ki je uničil Cirpan in Plovdiv. Morje je bilo silno razburkanost ter je uničilo vse vzdolž obale. Morska površina je narasla za 120 cm, kar povzroča v mestu veliko bojazen. Škoda je zelo velika; potres je zahteval tudi človeške žrtve.

Bolgarska brzojavna agencija objavlja, da je bilo od potresov ubitih 130 oseb, 700 pa ranjenih. Porušenih je 10.000 hiš. Ljudi, ki so ostali brez strehe, je 200.000. Materialna škoda znaša 2 in pol milijarde levov.

Borzna poročila.

LJUBJANSKA BORZA.

Devize: Amsterdam 22.8725 — 22.9325 (22.9025), Berlin 0—13.5975, Bruselj 0—7.9386, Budimpešta 0—9.925, Curih 1093.5 — 1096.5 (1095), Dunaj 7.9795 — 8.0095 (7.9945), London 0—227.36, Newyork 56.72 — 56.92 (56.82), Pariz 0—223.66, Praga 167.96 — 168.76 (168.36), Milan 298.25 — 300.25 (299.25).

Efekt: Investicijsko 90.5 den., agrarna 55 den., celjska 158 den., ljubljanska Kredita 126 den., praštediona 806 den., kreditni zavod 157—175, Vovče 135 den., Ruše 265—280, Stavbna 56 den., Sešir 110 den.

ZAGREBSKA BORZA.

Devize: London 277.36, Newyork 56.72, Curih 10.95, Milan 299.25, Praga 168.36, Dunaj 799.45, Berlin 13.5975, Pariz 223.66.

Efekt: Vojna škoda 435.5—437.5.

INOZEMSKÉ BORZE.

Curih: Beograd 9.1312, London 25.3275, Newyork 518.95, Pariz 20.4223, Milan 27.35, Berlin 124.12, Dunaj 7301.

Zahvala praške delegacije

Beograd, 27. aprila. Češkoslovaška delegacija je po povratku v Prago poslala ministrskemu predsedniku sledečo brzojavko:

Globoko ganjeni nad bratsko ljubeznijo, s katero so nas sprejeli že na meji in s katero so nas sprejeli na vsej naši poti po vaši lepi Jugoslaviji, se vam v trenutku, ko zapuščamo vašo državo, najpristršeje zahvaljujemo. Na svidenje v Pragi! —

Dr. Baxa.

Italija rovavi proti nam

Interpelacija na zunanjeje ministra.

Beograd, 27. aprila. Zemljoradnik g. Joca Jovanović je stavil na zunanjeje ministra sledečo interpelacijo:

V enem delu evropskega tiska, zlasti pa v Švici je opažati v zadnjem času sistematično kampanjo, ki izpodkopa kredit naše države v inozemstvu in ki gre za tem, da prepreči najetje inozemskega posojila v Angliji. Če bi ne imel popolnoma zanesljivih informacij, da stoji za to kampanjo uradni italijanski krogi, bi se sploh ne obregal na vas s tem vprašanjem. Ker pa

Novi stanovanjski zakon

S 1. majem preneha dodeljevanje stanovanj. — Svobodno razpolaganje s stanovanji, ki imajo več kakor tri sobe. — V Ljubljani se bo za zaščiteni stanovanja plačevala 10kratna predvojna najemnina. — Najemniki, ki izgube pravico do zaštite in jim je bilo stanovanje odpovedano, se morajo izseliti do 1. junija oziroma do 1. julija t. l.

Včeraj popoldne je bila seja skupščinskega odbora za stanovanjski zakon. Odbor je nekoliko izpremenil načrt novega stanovanjskega zakona, ki ga je predložila vlada. Načrt novega stanovanjskega zakona, ki ga je sprejel skupščinski odbor in ki ga bo bržkone sprejela tudi večina v Narodni skupščini, se glasi:

Cl. 1. S 1. majem 1928 preneha vsako dodeljevanje stanovanj. Vsako stanovanje, ki je bilo ali je podrejeno omejitvi svobodnega razpolaganja ter je ali bo izpraznjeno, ostane najemodajalcu na razpolago.

Cl. 2. Oproščajo se od omejitev po tem zakonu: I. Vsa stanovanja, večja od treh sob. II. Stanovanja 3 sob, v katerih stanujejo družine z manj kakor 5 člani. III. Stanovanja dveh sob, v katerih stanujejo družine z manj kakor dvema članoma. V številu sob se ne računajo kuhinja, predoba, hodnik in instalirana kopalnica. S stanovanji, ki bodo tako izpraznjena, morejo najemodajalci svobodno razpolagati. Ako so do slej sorodniki živeli v skupnem gospodinjstvu z najemnikom, se štejejo med družinske člane.

Cl. 3. Za stanovanja, ki ostanejo pod omejitvami po prejšnjem členu do vstopa 1. maja 1929, se določa, ako so higijska, najemnina in sicer v mestih do 100.000 prebivalcev desetkrat, v mestih z več kot 100.000 prebivalci pa dvajsetkrat večja od predvojnega (1. julij 1914). Za nehijska stanovanja, ki so kot taka proglašena od pristojne oblasti na zahtevo dotičnega najemnika, bo najemnina ona, ki jo je najemnik plačal za april 1928, dokler ne spravi lastnih stanovanja v red. Ta določba velja za mesta z nad 50.000 prebivalci. Predvojna krona ali perper se računa kot dinar.

Cl. 4. Najemnik, ki po tem zakonu izgubi pravico na zaščito in stanuje do uveljavitve tega zakona v stanovanju, ki spada pod točko 1. čl. 2 tega zakona, bo

dolžan, ako mu je bilo stanovanje odpovedano pred uveljavitvijo tega zakona, izseliti se do 1. junija t. l. Vsi ostali, ki izgube pravico zaštite in jim je bilo stanovanje odpovedano pred uveljavitvijo tega zakona, bodo dolžni izseliti se do 1. julija t. l.

Cl. 5. Noben najemnik ne more imeti istočasno dveh stanovanj v istem kraju. Ako bi eno teh stanovanj spadalo pod določbe tega zakona, se postopa z njim kakor s praznim stanovanjem.

Cl. 6. Občinska oblast je dolžna komisijsko ugotoviti: a) na zahtevo najemnika, ali stanovanje odgovarja ali ne splošnim gradbenim ali splošnim higijskim pogojem, b) na zahtevo najemnika, ali je stanovanje spravljeno v red ali ne. Tako odločba občinske oblasti je obvezna za sodišča.

Cl. 7. Vse spore po tem zakonu neglede na vrednost obravnavajo kot nujne v roku enega meseca v prvi instanci posamezni sodniki okrajnih ali srezkih sodišč, na pritožbo pa sklepajo v roku 15 dni v prvi instanci sodišča prve stopnje (okrožna sodišča ali sodni stoli). V teh sporih in zahtevah po tem zakonu veljajo predpisi civilnosodnega postopanja. Rok za vložitev pritožbe znaša 8 dni. Takse za te spore se plačujejo po T. br. 173, 174 in 176 zakona o takсах. Vrednost spora se določa po mesečni najemnini za stanovanje.

Cl. 8. Določbe čl. 2., 9. in 10. zakona o stanovanjih od 15. maja 1925 ostanejo v veljavi do 1. maja 1929.

Cl. 9. Pooblašča se minister socialne politike, da more izdati potrebne odredbe za izvršitev tega zakona.

Cl. 10. Z uveljavitvijo tega zakona preneha veljati vse določbe dosedanjih zakonov, v kolikor so nasprotne s predpisi tega zakona.

Cl. 11. Ta zakon stopi v veljavo, ko ga kralj podpiše obvezno veljavno pa dobi 1. maja 1928 in velja do 1. maja 1929.

Pisane zgodbe iz naših krajev

Nevarna pustolovka pod ključem. — Velika korupcijska afera. — Kaznovana nasilna stražnika. — Težka nesreča v Zagrebu.

Lani je bil okraden japonski poslanik na Dunaju Kintona Musakoi. Japonski diplomat je stanoval s svojo ženo in služkinjo Japonko v hotelu »Imperial«. Ko se je poslanik izselil iz hotela, je opazil, da so mu iz kasete zmanjkale razne dragocenosti, med temi tudi kratavna igla z velikim biserom. Vrednost ukradenih predmetov je znašala okoli 50 tisoč Din. Tatvina je bila takoj prijavljena policiji, ki je uveljavila preiskavo. Zaslila je najprej dunajske juvelirje in našla pri juvelirju Strösslerju ukradene dragocenosti. Ta je izjavil, da jih je kupil od draguljarja Reiskina, ki ga je policija takoj zaslila. Izjavil je, da je kupil dragocenosti od neke zelo elegantne dame, ki se je izdajala za Ano ali Fani Rupovo in je stanovala v hotelu »Imperial«. Govorila je s slovanskim naglasom in je imela jugoslovenski potni list. Dunajska policija je kmalu ugotovila, da je tatvica jugoslovenska državljanka Fani Rupar, kabaretna artistka, rojena leta 1902 v Zagrebu. Hotelsko osebje je izjavilo, da je artistka ponoči vedno stikala po hodnikih, vendar niso sumili, da je hotelska tatvica. 11. oktobra je odpotovala v Bukarešto. Dunajski draguljar je vse stvari izročil policiji, ki je obvestila policijo v Bukarešti in v Zagrebu, ker se je domnevalo, da bo pustolovka prišla iz Rumunije v Jugoslavijo. V Bukarešti je niso mogli prijeti, ko je pa prišla v Zagreb, jo je policija takoj aretirala. Nastanila se je v hotelu »Esplanade«. Ko jo je policija aretirala, je pristopil hotelski vratar in zahteval naj poravnava račun. Pustolovka pa ni imela niti pare in je rekla, da si bo denar izposodila pri nekem prijatelju. Policija jo je takoj osumila, da je hotelska tatvica. V Bukarešti je stanovala v najelegantnejšem hotelu pod napačnim imenom Franca Frantlovič, rojena Ruparjeva. Izjavila je, da se je pred tremi leti omožila z nekim konzularnim uradnikom Frantlovičem in je imela z njim dete. Naš konzulat v Bukarešti ji je dal brezplačni vizum za potovanje v Zagreb in to na njeno pravo ime. Kar se tiče tatvine na Dunaju, Ruparjeva najodločneje taji, da bi okradla japonskega poslanika. Policija ima pa dokaze, da je ona izvršila veliko tatvino v dunajskem hotelu. Izkazalo se je tudi, da ni rojena v Zagrebu, temveč v Ljubljani. Svojege zimskega kožuha ni hotela izročiti vratarju, ko so jo detektivji opdeljali. Dejala je, da ji bo še prav prišel v zaporu, kjer je mraz. Hotelski račun je pozneje poravnala njena mati, ki je prišla iz Ljubljane v Zagreb, da bi preskrbela svoji hčerki advokata, ki jo bo branil. Franciška Rupar je bila že dvakrat obsojena zaradi tatvine in je bila izgnana iz Zagreba za 2 leti. Radi prevare je bila obsojena tudi v Celju. Razen tega jo išče tudi policijska direkcija v Sarajevu. Zagrebška policija jo je včeraj izročila državnemu pravdniku.

litvah je šel gradbeni podjetnik Henrik Klein v neko gostilno in je popival v večji družbi. Proti polnoči se je napotil domov. Med potjo sta ga pa prišla dva stražnika in ga odvedla na stražnico, kjer sta ga pretepla in ga prav inkvizitorsko mučili. Klein je moral v bolnico, kjer je ležal skoraj mesec dni. Vložil je proti nasilnim stražnikom ovadbo in te dni se je vršila razprava. Oba obtožena tajita, da bi pretepla Kleina in sta izjavila, da ga sploh ne poznata. Neki stražnik je pa kot prič izpovedal, da je videl Kleina na dan volitev vsega krvavega in težko ranjenega v občinskem uradu. Sosedje so izpovedali, da so slišali obupne krike iz stražnice. Sodišče je spoznalo oba stražnika krivima in ju obsodilo vsakega na osem mesecev ječe in na štiriletno izgubo državljanjskih pravic.

Znana zagrebška tvrdka električnih potrebščin Ivan Paspas in sinovi gradi v Koturški ulici tovarno električnih potrebščin in motorjev. Gradnja se še ni začela in se za delo šele pripravljajo. Tesarski obrtnik Alojz Fric je prevzel postavitev velike lesene barake za gradbeni material in orodje. Baraka je dolga nad 90 m in ima obliko črke U. Ko je bilo ograjeno postavljeno, je tvrdka Heinz pokrila barako z opeko. Fric je naprej gradil in včeraj, ko je delal v baraki, se je nenadoma zrušil strop in je tesarja pokopal. Z velikim trudom so ga izveleli izpod ruševin. Tesar je dobil težke notranje in zunanje poškodbe, zlomljeni ima obe roki in nogi in polomljena rebra. Rešilno društvo ga je odpeljalo v bolnico, kjer je kmalu nato umrl. Nesrečo je zakrivil sam tesar, ki je dovolil, da so pokrili barako z opeko, čeprav se ni bila dograjena. Tvrdka Paspas ima nad 20.000 dinarjev škode.

Iz Splita poročajo, da je v Ameriki nedavno umrl hrvatski izseljenec Sarga, ki je postal v Ameriki milijonar. Ko je umrl, je zapustil svoji občini Milna na otoku Braču vse svoje premoženje v znesku 43 milijonov Din. Zaradi ogromne zapuščine je nastala velika afera, ki se bo spremenila v velik korupcijski škandal. Ta afera bo pokazala, kako se upravljajo naše občine. Splitski občinski odbor je namreč uvedel strogo preiskavo, da se ugotovi, kje je sedaj ta denar. Sargovo zapuščino so prodali za 43 milijonov Din. Občina, je pa dobila samo tretjino tega denarja, ostali znesek je izginil. Pridrži so si ga posredovalci pri prodaji premoženja. Občina Milna je prejela torej samo 12 milijonov Din. V Milni so pa porabili že 18 milijonov Din in mesto dolguje nad 1 milijon Din raznim podjetnikom, tako da od velike zapuščine ni ostalo prav nič. Splitski občinski odbor je odpustil iz službe občinskega tajnika v Milni Barbaroviča. Občina a je za zopet nastala. V mestu se z največjo napetostjo pričakuje, kako se bo razvila ta velika korupcijska afera.

Sijajen uspeh Maticarjev v Pragi

Praga, 24. aprila.

Naš nastop v Pragi je bil pravi triumf slovenske pesmi in slovenske glasbene kulture. Velika Smetanova dvorana Obecnega doma je bila do zadnjega kotička razprodana. Zbor je nastopil eksaktno in veličastno. Čehi so občudovali našo disciplino. Vsaki točki je sledil nepopisen aplavz. Posebno navdušeno so aklamirali poslušalci našega skladatelja Lajovica. Naš mojster Hubad se je do solz gniljen zahvaljeval za spontane izraze priznanja in občudovanja slovenske pesmi. Zbor je prejel 10 krasnih vencev in šopkov, ki so jih poklonili pevstva zborov Smetana in Hlahol, pokloni združene praških učiteljev, dijaška Filharmonija, Praški Hlahol, Češka Obec. Akademsko društvo Jugoslavija, praški Jugoslovci, Božena Vaníčková in mestna občina. Med odmorami so hodili nadihodnejši češki umetniki in skladatelji čestitati mojstru Hubadu in zboru k sijajnemu uspehu. Naj omenim samo kritike nekaterih odličnih delavcev na češkem glasbenem polju.

Tako je Vit. Novak izjavil: Činjen sem, vaše petje je divno, vaše prednesanje visoko kulturno. G. Suk je izjavil: Divim se krasnemu pianissimu. Zbor ima dušo, čut in idealno petje. To je najvišja zborovska pevska kultura. Zikovič so izjavili, da jih je naše petje do solz ganilo. Prof. Haba, znani moderni komponist, je dejal, da je bilo naše petje najčistejšo izvajanje modernih skladb. Iskreno so nam častili še predsednik praških učiteljev Prochazka, profesor konzervatorija Hofmeister, ga. Talichova, profesor konzervatorija Jirak, dr. Jerabek v imenu Pevske Obce češke, dr. Murko, predsednica in tajnica zborov praških učiteljev itd. Vsi naši solisti, ga. Lovčeta, Verbičeva in Vedralova ter gg. Završan, Kovač, Pelan, Golobč, Zupan in Petrovič so odlično zapeli večje in manjše solo-partije.

Komerz na Slovanskem otoku se je izpremenil v impozantno manifestacijo pobratimstva češke in jugoslovanske glasbene kulture. Izrečenih je bilo nebroj pozdravnih govorov in napitnic. Na komerzu se je zbrala najodličnejša praška družba ČOP je odlikovala naš zbor z zlato medaljo. Predsednik Pečenko, mojster Hubad in tajnik dr. Ravnhir so bili odlikovani z bronastimi medaljami. Dr. Ravnhir je izročil ČOP častno diplomu. Častnim članom Glasbene Matice Vit. Novaku, Suku, Försterju in Jiraku so bile poklonjene častne diplome. Zbor je dobil še več drugih častnih daril, vsi člani zborov pa spominski znak na festival in lepo knjižico »Praga« z ilustracijami. Med komerzom je zapel pevski zbor »Hlahola« več čeških in slovenskih narodnih pesmi. Animirana zabava je trajala pozno v noč.

V sredo smo si ogledali mesto in Hradčane. Zvečer je bil celokupni zbor gost »Hlahola« v njegovih obširnih prostorih. V četrtek jutraj se odpeljemo v Olomuc.

Prosveta

Repertoar Narodnega gledališča v Ljubljani.

DRAMA.
Začetek ob 20.
Petek, 27. aprila: »Mladost«. Red B.
Sobota, 28. aprila: Ob 15. »INRI«. Dijaška predstava pri znanih cenah. Izven.
Nedelja, 29. aprila: Ob 15. »INRI«. Ljudska predstava pri znanih cenah. Izven.
Ob 20. »Ukročena trmoglavka«. Ljudska predstava pri izredno znanih cenah. Izv.
Ponedeljek, 30. aprila: »Roka pravice«. Delavska predstava pri znanih cenah. Izv.

OPERA.
Začetek ob 1/2 20.
Petek, 27. aprila. Zaprt.
Sobota, 28. aprila: »Zmagovalka oceanas«. Ljudska predstava pri znanih cenah. Izv.
Nedelja, 29. aprila: Ob 15. Balet. Ljudska predstava pri znanih cenah. Izv.
Ponedeljek, 30. aprila. »Misel«. Gostovanje znamenite nemške trupe Wegener.

Violina kot soloinstrument

(K nocojšnjemu cerkvenemu koncertu Orkestralnega društva Glasbene Matice.)

Ko si je violina priborila v orkestru prvo mesto in ko so se našli mojstri-graditelji, ki so ji dali umetniško dovršeno obliko in ji njo krasen ton, ni več dolgo trajalo, da se je igra na violini povzpela do virtuosnosti. Kjer pa se pokaže, da se da instrument tehnično do najvišje mere izkoristiti, se najdejo kmalu tudi komponisti, ki dajo posameznikom priložnost, da se dvignejo s svojim izrednim znanjem nad druge. Na ta način si je mogoče najpreprosteje razlagati razvoj soloviolijske literature. Ta in pa violinska igra se je visoko dvignila najprej v Italiji. Že leta 1620 je izdal komponist Marini kompozicijo »rom esca« per v lino solo e basso. Vendar pa so šele komponisti druge polovice XVII. stoletja začeli ustvarjati za soloviolijske dragocenejske skladbe.

Giuseppe Torelli († 1708) je stvaritelj koncertne forme s svojimi, 1709 l. v Bolonji izšlomi »concerti grossi«. Njegov in njegovih tovarišev-umetnikov delo je v svoji osebi sedel nato Arcangelo Corelli (1653 do 1713). On sicer ni iznašel novih glasbenih oblik, pač pa je do najvišje mere izpolnil »concerto grosso«. Poleg tega je gojil sonatno obliko tako kot svetno kakor cerkveno sonato. Njegovi »concerti grossi« so polifonski in so najkrajše in v počasnih, kantilenskih stavkih. Po načinu, kako je delil svoj orkester v solistični del (običajno tri koncertna godala: dve violini in čelo) ter v spremljajoči godalni orkester s klavirjem ali orglami je bil vzor za »concerto grosso« Händla, s katerim je v letu 1708 mnogo občeval v Rimu.

V Corelliju vidimo prvega klasika violinske igre, ki je gojil v prvi vrsti izrazito pevno igro, a samostavil virtuosno violinsko čarodejstvo. Vsgojil je veliko število

gojencev, med katerimi sta se odlikovala zlasti Francesco Geminiani (1680—1761), ki je v Londonu izdal leta 1740 prvo violinsko solo, ter Pietro Locatelli, čigar »Lamenti« iz »Zalobne simfonije«, ki jo je komponiral na smrt svoje žene, je njegovo najkrajše delo. V krog teh mojstrov spada dalje Dall' Abaco. Najznamenitejši je njegov »Concerto da chiesa« v b-duru, ki ga izvaja Orkestralno društvo na svojem petkovem cerkvenem koncertu. Naslednje znamenitejši ime v zgodovini razvoja violinske igre je A. Vivaldi († 1743). On je oblikoval italijanskega solo-koncerta izpopolnil v še višji meri, no svojim skladbam ni mogel dati tehtnejše duhovne vsebine. Preko Veracinija (1685—1750) pridemo do najznamenitejšega violinskega pedagoga in komponista Giuseppe Tartinija, ki pa je živel že pozneje in je umrl l. 1770. Njegova umetnost izražanja loka, igra v visokih legah, dvojni prijemli itd. je vzor za vso moderno violinsko igro.

»Prinček na Sentjakobskem gledališčem odru«. V soboto 28. in v nedeljo 29. aprila vprižori Sentjakobski gledališki oder izborni tridejanski komedijo »Prinček«. Pisatelj imenuje to delo ljubeznaka komedija je precej pikantna in polna izbornega aristokratskih krogov, ki pod firmo »patriststva« uganjajo svoje nečednosti. Komedija je precej pikantna in polna izbornega humorja. — Vstopnice so v predprodaji v trgovini gosp. Petra Serka, nast. Miloš Karličnik na Starem trgu. — Sobotna predstava je namenjena abonementu in drugemu občinstvu, nedeljska pa je izven abonemaja.

Iz gledališke pisarne. Jutri se poje v naši operi sijajno uspele opereta »Zmagovalka oceanas« kot jubilejna predstava pri posebnih znanih cenah. Pri vseh dosedanjih predstavah je bilo gledališče razprodano, kar se pričakuje tudi za jutri ob priliki 10. jubilejne predstave, pri kateri nastopi kot gost dirigent sam, avtor g. Ziga Hirscher.

»Mladost«. Danes se vprižori po daljšem predskladu Halbejeva »Mladost«, ki se je morala odložiti vsled bolelosti gđ. Juvanova. V glavnih vlogah so zaposleni gđ. Vida, in gđ. Rakarjeva ter gg. Cesar, Jan, Jerman in Skrbineš. Predstava se vrši za red B.

Dijska predstava. Jutri se vprižori kot dijska predstava pasionska igra INRI. Interesanti, ki doslej niso mogli posejiti tega izredno uspešnega dela, imajo vsakogar tudi dostop. Predprodaja vstopnic, na katero opozarjamo občinstvo, se vrši v opernem gledališču. Vstopnice naj se po možnosti nabavljajo pri dnevi blagajni, to pa vsled tega, da naval pred predstavo ne moti točnega začetka.

R. Golouh: »Križa«, socialna drama v 6 aktech. Dne 30. t. m. ob 8. uri zvečer vprižori delavski dijetanci, ki so se zbrali v Delavskem odru svojega kulturnega društva »Svoboda«, izvirno slovensko socialno dramo »Križa«. Delo je spisal bivši tržaški delavec Rudolf Golouh. V delu podaja sliko povojne gospodarske krize in težkega socialnega položaja slovenskega delavca. Pri vprižoritvi sodeluje nad 60 ljudi, sami tovarniški delavci in delavke iz Ljubljane, ki so v svojem prostem času po svojih močeh igro nastudirali. Režija je v rokah književnika Bratka Krefta. Drama je izšla v knjigi v založbi Ljudske tiskarne v Mariboru. Predprodaja vstopnic v Prosv. odseku Del. zbornice, Gradišče 2.

Ljubitelji gledališča z dežele. Opozarjamo vse podeželske posetnike, da se vprižori v nedeljo dne 29. t. m. ob treh popoldne zadnjič v tej sezoni pasijon INRI. — Vstopnice se lahko rezervirajo pri dnevi blagajni pisarnem potom. Ker je to zadnja predstava tega dela, ki se vrši po znatno znanih cenah, naj sega občinstvo po vstopnicah v predprodaji.

»Ukročena trmoglavka«. V nedeljo 29. t. m. zvečer ob 20. se vprižori zadnjič v tej sezoni Shakespearejeva »Ukročena trmoglavka« z g. Nablocko v glavni vlogi in g. Levarijem kot Petrucijem. Predstava se vrši po izredno znanih cenah od 15 Din navzdol in je obenem zadnja v tej sezoni.

Gostovanje Pavla Wegenerja se vrši v ponedeljek 30. t. m. ob 20. zvečer v ljubljanski operi. Vprižori se Andrejeva »Misel«. Ostale vstopnice so na razpolago občinstvu, vendar opozarjamo z ozirom na ogromno povpraševanje, da občinstvo zase vzpostopice takoj.

Zmagovalka oceanas praznuje jutri majhen jubilej desete predstave, katero proslavi uprava na ta način, da je povabila komponista Hirslerja, kateri bo kot gost dirigiral opereto. Vsa ostala zasedba je običajna in se vrši pri znatno znanih cenah.

Baletni večer. V nedeljo 29. t. m. se ponavlja v operi baletni divertissement v koreografiji baletnega mojstra g. Vlčka s sodelovanjem primabalerine gđ. Wisiakove in celotnega baletnega zborov. Opozarjamo občinstvo na to izredno uspešno prireditev, za katero veljajo znane cene.

Godalni orkester orkestralnega društva Glasbene Matice nastopi na cerkvenem koncertu danes v stolnici samostojno v Bačovem III. Brandenburgskem koncertu v g-duru, ki je pisan za 3 violine, 3 viole, 3 violončla in kontrabas, skupno za 10 godalnih instrumentov. Izmed 6 grofu Ludviku Brandenburškemu leta 1721 poklonjenih koncertov je III. najbolj znamenit, formalno zakrožen in popularen. Odlikuje se po zdravi melodiki in izredno živahni ritmiki.

Sport

Primorje — Slovan

Zanimanje za izid prvenstvene tekme med Slovanom in Primorjem je doseglo vrhunec. Med sportno mladino in sportu naklonjenim občinstvom se neprestano gibalo število obojih klubov. Slovan ima letos izredno častno vlogo, da direktno odloči o ljubljanskem okrožnem prvenstvu. Tekme bodo morda napetelje, kakor je bila Primorje: Ilirija. Eni smatrajo, da bo Primorje uspelo premagati Slovana v potrebnem sporu, drugi so zopet skeptični in pravijo, da bo glavno besede imelo naključje in štical. Komur bo sreča mila, ta bo dosegel svoj cilj. Obeta se večakrski rekorden poset. Saj se od obstoja podesavezne prvenstva še ni pripetilo, da bi ne sporedni tekmi padale odločitve o prvenstvu tretjega kluba! Ta okolnost daje jutrišnjemu spopadu na zelenem polju posebno mikavnost. Javno je, da bo na igrišču mrgolelo Slovanovih pristalcev, da pa bodo najštevilnejše zastopani tudi ljubitelji zelene-belih, kakor belo-črnih barv. To pot se bo bodrilo močivo od začetka prav do konca in se tik pred koncem bo dana možnost, da se temeljito izpremeni podesavezna prvenstvena tabela. Nervozno bo zadostil in kritičnih situacij pred zori tudi. Zmagalo pa bo tisto

moštvo, ki ohrani mirno kri in igra kakor običajno prvenstveno tekmo. Tekma se vrši na igrišču Primorja na Dunajski cesti ob 16. uri. Sodi zagrebški sodnik, ki bo sigurno dorastel svoji nalogi in ki bo omogočil povsem regularen potek te nad vse zanimive tekme!

— Službene objave LHP-a (iz seje uprav. odbora dne 26. IV.). Prvenstvene tekme za pomlad no sezono 1928 so izrebrane sledeče: 17. maja SK Slovan — SK Ilirija, TKD Atena — ASK Primorje in SK Maribor SK Mura; 3. junija ASK Primorje — SK Ilirija, TKD Atena — SK Slovan in SK Ptuj — SK Mura; 10. junija ASK Primorje — SK Slovan, SK Ilirija — TKD Atena in SK Ptuj — I. SSK Maribor. Prvoimenovani klub ima pravo izbere igrašča v pomladni sezoni, drugoimenovani klub pa v jesenski sezoni. Tekme se vrše v režiji klubov. — Naknadno se odobre ex postilo objavljene službene objave z dne 21. IV. — Vzame se na znanje prijava tekme SK Ilirija — ASK v Zagrebu dne 29. IV. — Glasom sklepa seje z dne 12. IV. se kaznujejo z globo 50 Din po § 51 kaz. prav. klubi: TKD Atena, SK Mura, I. SSK Maribor, SD Rapid in SK Ptuj, ker klub ponovnim pozivom še vedno niso poslali podatkov, zahtevanih v službenih objavah z dne 31. III. Vsem tem klubom se ponovno podaja rok do 6. V. V slučaju pa, da tudi do tega dne ne pošljejo teh podatkov, se jih kaznuje z globo Din 100. — Sklene se prireditvi dne 16. V. večjo propagandno tekmo, namenjeno v prvem redu ženski srednješolski mladini. — Tajnica.

— Iz sekcije Z. N. S. (Službeno.) Vsed odstopa g. Ochs vrši začasno posle poverjenika sekcije g. Janko Wagner. Za tekme dne 2. t. m. se delegirajo: igrašče Primorja ob 10. Primorje rez. z. Slovan rez. g. Smole, ob 14.30 Reka z. Krakovo g. Pevalšek, ob 16.10 Primorje z. Slovan, sodnik iz Zagreba, namestnik g. Deržaj. V Celju Atletik S. K., Maribor g. Wagner. V Trbovljah sodi dne 1. maja Amater: Pekarski, Zagreb g. Martin. — Tajnik.

Beležnica

KOLEDAR.

Danes: Sušnik, Marijin trg; Kuralt, Goperegrin; pravoslavni: 14. aprila, Raduna. Jutri: Sobota, 28. aprila 1929; katoličani: Pavel; pravoslavni: 15. aprila, Slavica.

DANAŠNJE PRIREDITVE.

Drama: »Mladost«.
Kino Matica: »Medvedja svatba«.
Kino Ideal: »Žena v plamenih«.

DEŽURNE LEKARNE.

Danes: Sušnik, Marijin trg; Kural, Gosposvetska cesta.

Napačna sramežljivost

(Prihodnji filmski spored ZKD.)

V soboto in nedeljo 28. in 29. t. m. bo priredila ZKD svoje običajno predavanje ob spremljevanju poučnega filma. Tokrat bo na sporedu film, ki nazorno prikazuje neumestno vzgojo današnjih mladine. Zlasti na polju seksualne vzgoje. Film, delo kulturnega oddelka »Ufe« v Berlinu, ugotavlja v najrazličnejših slikah vzrok današnje propadanja mladine, ki temelji v največ primerih na popolnoma napačni vzgoji. V par primerih prikazuje film, kam vodi taka vzgoja, ki zakriva mladini resnico, namesto da bi se ji povedalo odkrito, točno in odprto vse, kar ji je treba vedeti, ter jo s pametnimi nasveti obvarovati. Film je zlasti velikega vzgojnega pomena za šolske kroge in za starše, zaradi česar priporočamo poset teh predstav. Mladini izpod 16 let je vstop zabranjen. Sobotna prireditev se bo pričela kakor običajno ob 14.30 uri, nedeljska točno ob 11. uri popoldne.

Cujte! Pride! Ne pozabite!

Paul Wegener

v monumentalnem filmu

DAGFIN

pride v ELITNI KINO MATICA.

Gospodarstvo

—g Francoska država bo na letošnjem ljubljanskem velesejmu od 2. do 11. junija zastopana s svojo posebno skupino. Doslej so prijavljene tvrdke s sledečimi proizvodi: damsko luksuzno perilo in otroške obleke; najrazličnejši prti; damski čevlji; pletilni stroji; čipke; žage za les; bižuterija; umetni cvetje; pariski predmeti; avtomobilske potrebščine. Nadaljnje prijave slede.

—g Poljedelski stroji bodo na letošnjem velesejmu v veliki izbiri postavljeni na ogled. Večina strojev bo obratovala, da se vidi njih delovanje. Med stroji bo več novih izumov, ki bodo tu prvič objavljeni, med drugimi tudi za mlinske obrt.

—g Dobave. Direkcija državnega rudnika v Brezi sprejme do 4. maja ponudbe glede dobave 10 garnitur kompletnih nepremičljivih rudarskih oblek. — Direkcija državnega rudnika v Zabukovci pri Celju sprejema do 5. maja ponudbe glede dobave 900 m jamskih tračnic. — Vršile so bodo naslednje ofertalne licitacije: dne 11. maja pri 93. peš. polku v Celju glede dobave živil (zdrob, fižol, sladkor, konzervirana kava). — Dne 14. maja pri komandi 45. peš. polka v Mariboru glede dobave živil (testenine, fižol, riž, jesprenječ, zdrob, bela moka, masl, jedilno olje, kis, cikorija, pražena kava, sladkor itd.). — Dne 15. maja pri intendanturi dravske divizije oblasti v Ljubljani glede dobave 2650 kg masti. — Dne 14. maja pri direkiji državnih železnic v Zagrebu glede dobave 8000 komadov hrastovih pragov. Dne 5. maja pri komandi dravske divizije oblasti, inženjerske oddelke v Ljubljani glede oddaje elektrine instalacije. — Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani interesentom na vpogled.

Detska pamet.

— Kaj je tamle napisano, mamica? — Vstopnina 10 Din, deca polovico. — Stopi no tja in če so res tako poceni, mi kupi brata.

Dnevne vesti.

— **VSEM CENJENIM NAROČNIKOM smo danes priložili položnice in jih vlijudo prosimo, da blagovolijo naročnino z eventualnim zaostankom čimprej obnoviti, ker sicer bi bili primorani zamudnikom list ustaviti. Oni naročniki, ki imajo naročnino že poravnano, naj blagovolijo položnico shraniti in porabiti ob poteku naročnine.** — Uprava «Slovenskega Naroda».

— **Dr. Korošcu v album!** Več kronskih vpokojencev nam piše: V «Slovenskem Narodu» smo čitali, da je notranji minister dr. Korošec naročil velikim županom v Sarajevu, Mostarju, Bihaču, itd., naj sami prevedejo kronsko pokojnino v dinarske. Naše prošnje glede prevredbe, ki smo jih že pred 7 meseci vložili pri tuk. velkem županu, pa leže pol leta rešene pri glavni kontroli v Beogradu, da jih potrdi. Pravično bi bilo in spodobilo se, da bi se g. dr. Korošec pobrigal tudi za svoje domačine, za prečane, in da bi jih pozval glavno kontrolo, naj vrne naše prošnje potrjene velikemu županu ljubljanske oblasti. To bi moral storiti že zato, ker spadajo prizadevi vpokojenci pod njegovo ministristvo in ker ima pred volitvami vedno polna usta obljub, da bo skrbel in prvi vrsti za svoje volilce. Zlastno je, da moramo na te uboge pare že 9 mesecev čakati. Noben vrag se ne briga za nas, samo davke nam naklada še od tistih beraških prejemkov, ki jih niti dobili nismo. Pri prihodnjih volitvah bodo že poskrbeli, da taki ljudje ne bodo izvoljeni.

— **Potovanje češkoslovaškega poslanika.** V sredo je prispel v Glevjelio češkoslovaški poslanik g. Šeba s soprogo. Poslanik je odpotoval v Solun, od koder se napoti v Atene. Iz Grčije odpotuje v Turčijo, od koder se vrne preko Bolgarije v Beograd. Poslanikovo potovanje je privatnega značaja.

— **Praski primator na Sušaku.** V sredo je prispel iz Ljubljane preko Reke na Sušak praski primator dr. Baxa s soprogo. Na Sušaku ostane dva do tri dni.

— **Izprembe v organizaciji hidrotehnične službe.** 1. maja stopijo v veljavo izprembe v organizaciji hidrotehnične službe. Ukinjeni bodo mnogi oblačni in sreski hidrotehnični oddelki, med njimi tudi hidrotehnična oddelka v Ljubljani in v Mariboru in inventar sreskih hidrotehničnih oddelkov prevzamejo pristojni oblačni hidrotehnični oddelki.

— **Ze zopet poslanik v Moskvi.** Zadnjič smo poročali o famoznem imenovanju našega konzula v Trstu za poslanika v Moskvi, kjer Jugoslavija nima niti trgovske delegacije, kaj šele poslaštva. Gospodu diplomatu je bilo pač treba preskrbeti mesto pokojnino in imenovali so ga za poslanika v Moskvi, da so mu lahko zvišali pokojnino. Zdaj smo pa dobili že drugega poslanika v Moskvi. Sreča je doletela to pot svetnika našega poslanika na Dunaju Aleksandra Gorgjeviča, ki je bil imenovan za poslanika II. razreda v Moskvi. Z drugim ukazom je bil Gorgjevič upokojen in tako bo dobival pokojnino poslanika, dasi ni nikoli opravljal poslaštiskih poslov. Ta metoda je škandalozna tem bolj, ker država na eni strani razmetava denar, na drugi pa trdi, da ga nima niti za najnujnejše potrebe.

— **Kronsko dinarski 60stotni državni boni** — prijavljanje po zastarelosti. Finančna delegacija opozarja, da se po odredbi finančnega ministra z dne 11. novembra 1927, ki je bila objavljena v Uradnem listu št. 127 iz leta 1927, 60stni državni boni v kronah in v dinarjih izza dne 1. aprila t. l. ne smejo več izplačevati, ker jim je pravica do izplačila zastarala. Ker pa vendar nekaj teh bonov ni bilo pravočasno predloženo v izplačilo, se po nalogu generalne direkcije državnih dolgov poziva vsi, ki še imajo take bone, da jih čim prej prijavijo in sicer v Ljubljani blagajnik delegacije ministristva financ, v ostali Sloveniji pa pristojnemu davčnemu uradu. Prijavam, ki so kolka proste, naj se prilože boni, v prijavi sami naj se pa boni navedejo po številkah in po nominalni vrednosti. Boni se stranki — po pregledu in primerjanju s prijavo — takoj vrnejo in predložijo se samo prijavi. Pri tem se izrecno opozarja, da ne gre za prijavo takozvanih »20%-nih priznanec«, ki so bile izdane ob kolikovanju avstro-ogrskih novčanic, marveč da gre za prijavo bonov v obliki menic, ki jih je finančno ministristvo izdalo leta 1919 v komadih po Din ali kron 50, 1000, 10.000, 50.000 in 100.000. Boni so bili izdani na 6 mesecev in so se mogli pozneje vsacega pol leta prolongirati. Obrazec teh bonov se s pozivom na ta razglas lahko upegleda pri tuk. blagajni in pri vseh davčnih uradih v Sloveniji.

— **Mednarodni kongres pravnikov** bo zboroval v mesecu maju t. l. od 12. do 21. maja v Reimsu. Kongres ne bo samo strokovnega značaja marveč zaeno tudi naučnega ekskurzija za spoznavanje Pariza in njeza znamenitosti. Bivanje v Parizu in Reimsu za čas kongresa z vsjo oskrbo in z vsemi voznikami (avto ter železnica) in različnimi takсами ter vstopninami velja za osebo 1200 frankov, to pa brez vožnje iz domovine v Pariz in obratno. Podrobnejše informacije dale Češko-slovenska banka, d. d. podružnica v Zagrebu, Trz 1. št. 17.

— **K akciji za premostitev rudarskega oddelka ljubljanske univerze v Sarajevu.** Udrženje jugoslovenskih inženierjev in arhitektov — Sekcija Ljubljana je na članskem sestanku dne 20. t. m. sklenilo odločen protest proti nameravam premostiti rudarskega oddelka ljubljanske univerze v Sarajevu. Ljubljanska Sekcija tega Udrženja ponovno izjavlja, da bo dosledno ugovarjala vsaki akciji, ki bi stremela za okomitvijo ljubljanske univerze. Ugotavlja, da bi prenos rudarskega oddelka ne opravičilo niti znanstvenih pričakovanj, niti ne bi dosegel pomenitve vzdrževalnih stroškov, kateremu vprašanju na lübo smo

pravkar preživeli borbo za neokrajeno ljubljansko univerzo. Prenos rudarskega oddelka bi zahteval v novem kraju ustanovitve in vzdrževanje mnogih novih institutov, ki bi jih iz Ljubljane ne bilo mogoče prenesti, ker so potrebni tukajšnji univerzitetni stroški, da se ji odvzame rudarski oddelak. O tem protestu bodo informirani tudi merodajni činitelji.

— **Češkoslovaški poslanci in senatorji v Jugoslaviji.** Češkoslovaška skupina za medparlamentarno unijo odpotuje v Jugoslavijo 19. maja zvečer. Delegacija bo vodil posl. dr. Uhlir. 21. in 22. maja ostanejo češkoslovaški parlamentarci v Beogradu, 23. bodo v Sarajevu, 24. v Mostarju, 25. in 26. pa v Dubrovniku, od koder se vrnejo preko Sušaka v Prago. Ekskurzije se udeležijo 18 parlamentarcev, med njimi tudi predsednik gospodarske komisije dr. Kramar in tajnik češkoslovaške skupine dr. Zadera.

— **Časno predsedstvo VIII. Ljubljanskega veleselja** je prevzel ministrist trgovine in industrije g. dr. M. Spaho, ki bo najbrž tudi osebnost prisostvoval otvoritvi dne 2. junija t. l.

— **Propaganda za turizem.** Naš generalni konzulat je na več mestih v Montrealu nedavno priredil razstave za propagiranje našega turizma. Med razstavljenimi slikami so bile slike našega ljubljanskega veleselja. Razstave so zbujele mnogo pozornosti in bile pravi uspeh v propagandni te vrste, kar se da soditi po mnogih vprašanjih, ki so prispela konzulatu od interesentov.

— **Fond za Akademijo znanosti in umetnosti** in za Narodno galerijo je prejel od dobrotnika, ki ne želi biti imenovan, znesek 10.000 Din. Plemenitemu darovalcu toplja zahvala.

— **Finančni zakon.** Uradni list obavlja v svoji 41. številki v celoti (na 26 straneh) finančni zakon. Posamezne izvedbe te številke prodaja upravništvo lista po 5 Din.

— **Vreme.** Včeraj je deževalo v Ljubljani, Mariboru, Zagrebu, Beogradu in Skoplju, drugod je bilo pa oblačno. Danes jutraj je kazal barometer v Ljubljani 760 mm, temperatura je znašala 10 stopinj. Stanovitnega legepa vremena še ni pričakovati, vsaj do začetka maja ne. Najvišjo temperaturo so imeli včeraj v Splitu in sicer 21 stopinj. V Mariboru, Zagrebu in Dubrovniku je bilo 19, v Ljubljani 17,8, v Skoplju 16, v Beogradu 13, v Sarajevu 10 stopinj. V Splitu in Dubrovniku je pilhal lahek jug, morje je bilo mirno.

— **Ciril Metodova podružnica v Litli** priredi dne 13. maja dan bombončkov. Čisti dobček je namenjen družbi v kritje ogromnih stroškov za šolske potrebščine in podpori šolskim otrokom od jezikovnih mejah 351-n

— **Izpitni za zidarstvo, tesarstvo, kamnosekstvo in vodnjakarsko mojstvo** so razpisani na 18. in 27. junija 1928. Prošnje za prijavitelje k izpitu je treba vložiti pri izpitni komisiji v Ljubljani, Turjaški trg št. 1. najkasneje do 26. maja 1928.

Iz Ljubljane

— **Uj Somoščani!** O priliki poseta delegacije občinskega sveta glavnega mesta Prage ste v veliki meri pripomogli k sijajnemu sprejemu naših bratov ter jim ob vsaki priliki izkazovali Vašo gostoljubnost, bratsko naklonjenost in spoštovanje. Za to iskreno sodelovanje posameznika in vseh izrekam celokupnemu prebivalstvu našega mesta svojo najpriščnejšo zahvalo. — Župan dr. Dinko Puc, l. r.

— **Cepljenje zoper koze** je po čl. 1. zakona z dne 5. novembra 1921, Ur. l. št. 34/15 iz l. 1922 v prvem letu starosti za vsakogar obvezno. Da bodo starši mogli tej zakoniti dolžnosti glede svojih otrok brez vsakih stroškov zadostiti, se bo vršilo javno brezplačno cepjenje zoper koze in sicer: za Barje v sredo, dne 9. maja 1928 v ondntni šoli, za Spodnjo Šiško v ponedeljek, dne 7. maja 1928 v ondntni šoli; za Krakovo in Trnovo v soto, dne 5. maja 1928 v mestnem otroškem vrtcu v Cerkljeni ulici št. 21, 4. za Vodmat v petek, dne 4. maja 1928 v mestnem zavetišču za onemogle v Japljevi ulici št. 2; za vse ostalo mesto v sredo, dne 2. maja, v četrtek, dne 3. maja in v torek, dne 8. maja 1928 v Mestnem domu vsakokrat ob štiri popoldne. Cepljenje naj se priuoso vsi otroci, ki sploh še niso bili cepljeni in pa oni, pri katerih cepljenje doslej ni imelo uspeha. Cepljenju je prinesli otroka čistega in v čisti obleki. Vsak otrok, rojen v prejšnjem letu, mora biti cepljen v tekočem letu. Vsak otrok, star najmanj tri mesece, se lahko cepi v tekočem letu. Opozarja se, da le cepljenju prinesiti iz mesta tudi vse necepljene otroke, čeprav niso izrecno s posebnim valikom k cepljenju povabljeni (n. pr. doslej ni neprijavljeni itd.). Starši, ki so prejeli poziv za otrokovo cepljenje, ga morajo k cepljenju prinesiti s seboj in se morajo točno držati v pozivu določenega kraja in dneva. Teden dni po cepljtv se bo vršil pregled cepilencev na istem kraju in ob istem času. Pri pregledu, katerega se morajo udeležiti vsi cepilenci, se bodo izročila tudi izpričevala o cepljenju. Cepljenje izven omenjenih dat in ur je vsak dan med uradnimi urami na mestnem fizikatu mogoče, ni pa brezplačno. Starši, ki bodo dali svoje otroke cepiti po zasebnem zdravniku, morajo predložiti mestnemu fizikatu dokazila o cepitvi tekom prvega leta otrokove starosti. Otroci, ki bi se iz kakega tehtnega razloga (n. pr. razli bolezn) ne mogli cepiti, se morajo opravičiti ob priliki javnega cepljenja v gorl navedenem času in kraju ali pa med uradnimi urami v mestnem fizikatu v Mestnem domu in sicer najkasneje do dneva, ko izpolni prvo leto starosti. dKor se bo pregršil zoper določila navedenega zakona, bo kaznovan po čl. 3. z globo do Din 200 ali s zapornim do 6 tednov.

— **U Rusi spominu generala Vrangla.** V nedeljo dne 29. aprila se bo na inicilativo vseh ruskih organizacij v Ljubljani (Zveza ruskih oficirjev, Zveza ruskih invalidov, Ruska kolonija, Ruska Matica in Zveza ruskih akademikov) v pravoslavni kapeli vršil po službi božji parastos po umrlem generalu Petru Vranglu. Istega dne ob 20. uri se bo v prostorih ruske akademike menze vršilo žalno zborovanje v počastitev spomina umrlega vojskovodje dobrovoljske armade.

— **Uj Mestna zastavilnica** v ponedeljek 30. t. m. radi snajenja uradnik prostorov ne posluje. 353-n

— **Uj Iz mestna središča T.M.** Jutri 28. tm. se bo vršil kurz iz alkohol. vprašanja ob 17.30 v Akad. kolegiju. Po kurzu seja širšega odbora, katera bo silno važna radi prireditve slavnostne akademije dne 5. maja t. l. ob zaključku »treznostnega tedna«. — Tajnik.

— **Uj Kuharski večerni tečaj.** Na dr. Krekovi gospodinjstki šoli se začne kuharski večerni tečaj 1. maja in traja do 28. junija t. l. Zglasiti se je pri vodstvu dr. Krekove meščanske - gospodinjstke šole v Zgornji Šiški pri Ljubljani do 30. aprila t. l. 339-n

— **Uj Tombola Društva skrb za mladino** se vrši nepriklčno v nedeljo 29. tm. na Kongresnem trgu. Kompletna spalnica, stroj, kolesa in drugi dragoceni dobutki, so gotovo privlačni, zato kupujte tablice da dobite enega izmed teh dobikov. Pomagajte graditi »Dečji dom«. — Odbor. 352-n

— **Uj Predavanje o »Zgodovini Sokolstva«.** Sokolsko društvo Ljubljana II. priredi v soboto 28. aprila ob pol 8. zvečer na realki zgoraj omenjeno predavanje, ki je obvezno za celokupno članstvo in naraščai. Predava savezni prosvetar br. Jeras. Prosim, da se predavanja polnoštevilno udeležite. Zdravo. Prosvetar. 354-n

— **Uj Za žrtve potresa na Bolgarskem** je daroval g. Adolf Lorant, trgovec v Ljubljani v roke oblastnega odbora Rdečega križa znesek Din 100. Prisrčna hvala.

— **Uj Našo žensko mladino vabimo,** da se odzove v čim večjem številu k vpisovanju hazenskega odseka Atene, ki se vrši dne 28 tm ob 18. uri na dvorišču »Sportnega igrišča v Tivoliju. Sezonska prijavina pet Din, mesečna članarina 5 Din. Društvo se je posrečilo pridobiti odličnega hazenskega strokovnjaka g. Keresturja kot trenerja, ki je dosegel v Murski Soboti s svojo družino v kratkem času najlepše uspehe. Hazenski sport vpliva na harmonični razvoj cellega telesa in ga toplo priporočajo tudi zdravniki. 348-n

— **Specijalna trgovina dunalskih bluz, krasne kasha obleke.** Kristof-Bučar. 46-T

Iz Celja

— **c Mestno gledališče.** V soboto 28. tm. ob 20. uri in v nedeljo 29. tm. ob 4. uri se vprizori »Vrli vojak Švejk«.

— **c Iz trgovskega sveta.** V Prešernovi ulici v bivših prostorih Slavenske banke otvori novo manufakturno trgovino g. Fr. Kolbezen.

— **c Vodovodna zadruga v Zavodni priče** v kratkem z gradnjo vodovoda. Tozadavna dela so že razpisana.

— **c Novo cesto** gradijo od Ljubljanske ceste čez travnik v smeri proti Savinjskemu dvoru. Vse druge poti v tej smeri so zaprli.

— **c Češki železniški uradniki** so peljejo v nedeljo 29. tm. ob 17.20 popoldne s posebnim vlakom skozi Celje. Na celiskem kolovozu jim prirede naši železničarji sprejem, h kateremu se vabi občinstvo in korporacije.

— **Zborovanje čevljarških zadrug Slovenije** se vrši v nedeljo ob 8. uri popoldne v celiskem Narodnem domu.

— **c Celjsko socijalistično delavstvo** pravi 1. maj z akademijo, katero priredi Svoboda na predvečer v veliki dvorani Nar. doma. 1. maja popoldne bo na Dečkovem trgu manifestacijsko zborovanje in obhod z godbo po mestu.

Sokol

— **Izbirna tekma za olimpiado v Amsterdamu.** Tehnični odbor JSS je sklenil, da se bo vršila izbirna tekma članov in članic za sestavo vrste za letošnje olimpiado v Amsterdamu v nedeljo dne 6. maja t. l. v telovadnici ljubljanskega Sokola (Narodni dom) ob 9. uri popoldne. Člani tekmujejo v vseh predpisanih tekmovalnih vajah, članice pa v vajah, ki so bile objavljene v 2. šte. letošnjega »Prednjaka«. — Pogoji za udeležbo so sledeči: 1. da je brat (sestra), ki hoče tekmuovati v vsakem oziru vzorne discipline in vedenja; 2. da brat (sestra) lahko dobi osemdesetinski dopust za skupno vadbo v Ljubljani, potovanje in tekmo; 3. da se more udeleževati prostih vaj določene dneve (nedelje) še pred skupno vsakdanjo vadbo; 4. da predloži zdravniško izpričevalo in se lahko podvrže osemdesetinski pripravi za tekmo. — Prijave je poslati najkasneje do 4. maja t. l. saveznemu tehničnemu odboru.

— **Seljaške sokolske čete.** Aktivnost sokolske župe v Mostarju je jako velika ne samo v mestih in večjih krajih marveč tudi na deželi med seljaki. Seljaki, ki se jih sistematično poučuje o sokolski ideji in Sokolstvu, se organizirajo v »Sokolskih četah«, ki jih je zdaj v območju mostarske župe že 18 in ki so odseki poudelnih društev. Ko bodo dani pozneje vsi pogoji, bodo postale čete samostojne sokolske družbe. Delo teh seljaških sokolskih čet prave pravi sokolski duh in so seljaki vsi navdušeni za veličino in lepoto sokolske misli.

— **Zdravo nova bratska župa »Njegoša«** v Cetine! Glavna skupščina JSS v Kragujevcu je sprejela predlog in odobrila, da se osnuje v Cetine nova župa JSS. To se je zdaj zgodilo in sicer 22. tm. z ustanovnim občnim zborom, ki se je vršil v Kotoru. Za starosta je bil izvoljen brat Gavro Mirovič, za tajnika pa brat Božek. Nova župa,

Negovane lase

lahko ima vsaka dama, ako za nje pravilno skrbi. Svilenskasti, fini, kodrasti, mehki lasje zapravo dajo pravi izražaj obličju.

Elida Shampoo napravi lase mehke kot svila in jim daje decentno vonjavo. Gosta pena odpravlja vsako nesnago. To sredstvo kljubuje prhaju in izpadanju las. Brez vseh škodljivih primesi.

Uporabljajte za negovanje las samo

ELIDA SHAMPOO

ki je po številu 23. v JSS, je sestavljena po večini od društev na teritoriji Črne gore, ki so pripadala doslej mostarski župi, ki bo s tem nekoliko razbremenjena. — Novi sokolski župi bratski, sokolski zdravo!

— **Med člani zastopstva praške občine,** ki so obiskali Ljubljano, jih je bilo osem, ki so Sokoli, torej več kot polovica vsega zastopstva. Tudi primator dr. Baxa je Sokol; eden izmed njih je član starejšinstva ČOS.

— **Sokolska župa v Ostleku** priredi o Binkošti svoj zlet v Vinkovcih: Sok. društvo v tem mestu razvije ob tej priliki svoj društveni prapor.

— **»Naše radosti«** 4. številka je izšla s tole vsebino: Albin: Sokoličev dom. — Jovan Cidicki: Sokol. — B. Lipan: Iz sokolskega življenja. — Iz češine br. Marjan: Noj in ježek. — A. Cebular: Papirnate so naše čake. — Lep zgled sokolske požrtvovalnosti in sokolskega bratstva. — A. Cebular: Pipček. — Julij Nardin: Balon. — Zastavice. Ugank. Rešitev križanke.

Junak mnogoženstva

Mногоženstvo je bilo že v pravadnih časih kaznjivo. Že v časih, ko se o pravnih normah ljudem niti sanjalo ni in ko je bilo družabno življenje šele v povojih, se je človek nagibal k enoženstvu. Многоženstvo je veljalo za greh in zlo, ki ga je skušalo človeštvo na poti k napredku odstraniti. Многоženstvo se je lahko uveljavljalo samo tam, kjer je veljala ženska za sužnjo, za bitje, ki ni imelo nobenih pravic. Deca, rojena v haremih, ni poznala domačega ognjišča in po pretežni večini je zašla na krivna pota.

Zdaj mnogoženstva v kulturnih državah vsaj formalno ne poznamo. Človeštvo je spoznalo pomen rodbine, ki je temelj človeške družbe. Na mnogoženstvo naletimo zdaj samo še kot na posledico povojne demoralizacije ali nagnjenca k pustolovčinam. Tak tip pustolovca je bil nedavno aretiran zaradi mnogoženstva v Monakovu. Ferdinand Koch se je ženil za zabavo. Imel je 11 žen. Podjetni poligamist je romal z violino pod pazduho od kraja do kraja in kjer se je nekaj dni mudil, se je oženil in živel nekaj časa z ženo, ki jo je takoj zapustil čim se je naveličal zakonskega življenja. Nastopal je pod raznimi imeni in tako se mu je posrečilo preslepiti naivna dekleta. Koch je drugače zelo simpatičen mož in dekleta so kar norela za njim. Na sodniško vprašanje, zakaj se je 11krat oženil, je odgovoril, da ni bil nikoli srečen, ker ni našel žene, ki bi odgovarjala njegovemu okusu.

Ali ste se že naročili na „Ponedeljek“

G. W. Appleton.

Skrivnost stare vojvodinje

Roman

Te besede so vplivale na ženo kakor strela iz jasnega. Sirota je začela loviti sapo in bila bi se zgrudila, da je misel prestregel.

— Prehitro si ji povedal, kdo sem, mi je zašepetal Dick.

— Tem bolje, sem odgovoril tiho. Bil sem namreč še vedno jezen na ženo, ki me je tako spredno potegnila za nos. Obrnil sem se k nji, rekoč:

— Sedite v naslonjač, gospa Simpkinsova. Zdi se mi, da vam srce še vedno nagaja.

— Da, res je, je odgovorila in še bolj prebledela. Kaj hočete od mene, gospoda?

— Takoj vam poveva, draga gospa. Vprašala bi vas rada po neki stari dami, ki je bila prejšnji teden ugrabljen na iz hiše št. 19 na Pontifex Squaru.

Prestrašeni ženi je šinila kri v glavo. — Zakaj pa prihajate k meni s tem vprašanjem? — je vprašala na videz užaljeno.

— Zakaj? — sem ponovil. Zato, ker so vam znane vse podrobnosti. To je zelo važen razlog, da sva se obrnila neposredno na vas.

— Bože moj, motita se, gospoda. O ugrabljenih starih damah nimam niti pojma. Kje, pravite, da so bile ugrabljene?

— Na Pontifex Squaru, v Lambethu.

— To ime slišim prvič.

— Tako? sem vprašal strogo. Izvožite pomisliti. Nekaj dni je tega, ko se je peljala dama do pičice podobna vam, od te hiše v kočiji k hiši št. 19 na Pontifex Squaru, kjer je ona stara dama stanovala. To seveda niste bili vi, gospa Simpkinsova, in tudi tole pismo je vam španska vas. — Pri tem sem potegnil iz žepa pismo. — Ah, to je pismo s podpisom gospe Latimerove. Pisala ga je najbrž stara dama sama. V pismu se naračajo gospe Latimerovi, naj gre po njeno pohištvo, obleke, dragulje itd. Želite prečitati pismo?

Njen pogled je pričal, da ima slabo vest.

— Jaz tega pisana nisem pisala. Pri-segam, da to ni moja pisava! — je vzkliznila.

— Torej ga je pisal vaš mož. To na stvari nič ne izpremeni. Sicer pa, — sem pripomnil in se obrnil k Dicku, ali mi niste rekli, gospod Scrubbs, da je mož te dame zapleten v to umazano storijo?

Dick je takoj razumel mojo misel.

— Da, in malo je manjkalo, da ga rokav pravice ni prijel. Zelo rad bi se seznanil s tem gospodom.

Simpkinsova je pri teh besedah prebledela kot zid.

— Prosim vas, dragi gospod — če ga ne izročite roki pravice, vam povem vse, kar vem, je zajecjala.

— Saj to je tudi vse, kar hočeva, sem pripomnil. Mislim, da ste se zdaj prepričali, da sva o dogodkih na Pontifex Squaru dobro poučena. Najin namen ni preganjati vas ali vašega moža. On je podlegel izkušnji in vzel proti primerni nagradi riziko nase.

— Res je, je dejala Simpkinsova.

— In prepričan sem da s staro damo ni imel slabih namenov.

— Niti najmanj.

— Ker je pa podjeten dečko in ker je mislil, da se mu nudi ugodna prilika spraviti imetje stare dame na varno, je napisal pismo, katero sem vam hotel pravkar pokazati, ter vas poslal z izvoščkom na Pontifex Squar.

— Tudi to je res. Ravnal je zelo grodo, priznam.

— Seveda, toda za to zdaj ne gre. Rad bi samo vedel, če je imel zaveznike, ki so mu pomagali in ki so poučeni o usodi stare vojvodinje.

— Ne, nihče ne ve, kakšno naročilo je dobil moj mož.

— Zdaj mi pa povejte, kako dolgo je

bil vaš mož zaposlen v oni prazni hiši na Pontifex Squaru.

— Tri dni ali, bolje rečeno, tri noči.

— In je bil tam, ko so staro damo ugrabili?

— Da.

— Kako so jo ugrabili?

— On je samo pomagal prekopati zid in prestaviti pohištvo, da so mogli neopaženo in neslišno v njeno sobo. Ko so staro damo odpeljali, je postavil pohištvo zopet na prejšnje mesto.

— Gotovo mu je znano, kako je bila stara dama ugrabljena.

— Seveda. Sirota je trdno spala in oni —

— Koliko jih je bilo?

— Dva. Zavezala sta ji z robcem usta, jo zavela v odede in odnesla v sosedno sobo, kjer je bilo mnogo kozuhov in obleke. Nato sta se vrnila in ostala kake pol ure v njeni sobi, kjer sta nekaj iskala, pa nista mogla najti. Jezila sta se in preklinjala. Slednjič ju je nekaj prestrašilo in tako sta pograbila ubogo staro damo, zavito v kozuhe. Odnesla sta jo v kočijo in odpeljala.

— Sem?

— O, ne! Jaz te dame nisem nikoli videla.

— Kam pa?

— O tem nimam niti pojma.

— Hm, sem odgovoril in se ugriznil v ustnico. Koliko je dobil vaš mož za svoje delo?

— 50 šterlingov. — saj jih je krvavo zaslužil.

— Nedvomno — a kdo ga je najel?

— Neki tujec, ki se je nazival Salviati.

— Majhen mož, gladko obrt?

— O, ne! Visok, s črniimi brki.

— Ali ste slišali, da je vaš mož govoril o nekom vojvodji?

— O vojvodji? O, ne nikoli! Zakaj?

— Kar tako sem vprašal. Zdaj mi pa povejte, kdo je vam dal denar, ki ste mi ga izročili, ko sem bil oni dan pri vas?

— Salviati.

— Ali veste, čemu so vam naročili, da morate igrati to komedijo in me poklicati pod pretvezo, da ste nevarno bolni?

— Nimam pojma.

— Ali niste videli, da je bilo ta čas, ko sem bil z doma, vlomljeno v moje stanovanje?

— Križ božji! Ne, tega nisem vedela, je vzkliznila, vsa začudena. Niti s sanjalo se mi ni. In tudi moj mož ni debelo gledal, če bi mu povedali, da je bilo pri vas vlomljeno. Ne smete misliti, da je tako hudoben in da odobrava vsako podlost.

— Dobro! Zdaj pa — in to je zame in za vašo zelo važno vprašanje, ker pomeni zadovoljiv odgovor 50 šterlingov za vašega moža — ali ve vaš mož, kje je zdaj stara dama?

— Mislim, da ve.

— Tisti hip so se pa odprla vežna vrata in se zopet zaprla. Na hodniku so se začeli težki koraki.

— Čujte, je vzkliznila, moj mož se vrača domov.

— Če se strinjata, gospoda, — je dejala Simpkinsova, — stopim možu naproti in mu povem, kaj bi rada vedela. Ali ne mislite, da bo tako najbolje?

— Da, sem odgovoril, najbolje bo, da ga sami o vsem obvestite. Gre za pošteno kupčijo. Za informacije dobi vaš mož bogato nagrado. Moji prijatelji Scrubbs zatisne eno oko in obdrži zase vse, kar bi moglo kompromitirati vašega moža. Kot protiuslugo pa zahteva, da nama vaš mož pomaga najti staro damo. Kaj ne gospod Scrubbs?

— Seveda, je pritrdil Dick. Vaš mož se ne piše Simpkins, gospa. Kar priznajte, da to ime ni pravo.

— Vi veste, gospod Scrubbs.

Srednjeveške razmere v Nemčiji

Tajno sodišče fema in njegove žrtve. — Senzacionalen proces v Stettinu. — Nad 200 žrtv. srednjeveške brezpravnosti. —

Kdor je malo pozna starejšo zgodovino Evrope, ve, kaj je bila nekoč takozvana Fema. Ta izraz izvira in staronemškega Fehm, kar pomeni kazen. V srednjem veku so rabili ta izraz za tajno sodišče, ki je bilo uvedeno najprej na Westfalskem, od koder se je v 14. stoletju razširilo po celi Nemčiji kot najstrašnejša organizacija takratnih burnih časov. Kdor je bil dobiči kot zločinec ali pa kot nedolžen osumljenec povabljen k sodišču, pa se ni javil v določenem času, je bil femiran. Obesil ga je lahko vsak, kdor ga je zalotil. Seveda je ta kazen povzročila v državi anarhijo in nebroj zločinov, kajti vsak se je lahko osvetil svojemu nasprotniku. Šele leta 1532. je dobila Nemčija zakone, ki so strogo določali kompetenco rednih sodišč.

Fema je oživela v Nemčiji zopet po svetovni vojni. Mirovne pogodbe dovoljujejo Nemčiji samo 150.000 mož tako zvezne državne obrambe. Toda Nemci se ne morejo sprijazniti z mislijo, da bi ne imeli močne armade. Državno obrambo so uvedli, toda število vojakov so skrivaj prekoračili in oblištli so trpele razne tajne vojaške enote, med katerimi je najbolj znan Rossbachov Freicorps. In te dni je pričel v Stettinu proces, ki se peča s to vojaško organizacijo. Proces je prava evropska senzacija, kajti med razpravo so prišle na dan podrobnosti, ki pričajo, da so zadrževale v Nemčiji srednjeveške razmere. Iz zaplenjenih spisov je razvidno, da je Rossbach organiziral puč. Rossbachovci so nameravali aretirati vse vodilne nemške politike in jih skrivaj odstraniti. Med Rossbachovo organizacijo in državno obrambo je vladalo intimitno prijateljstvo. Rossbach je sodeloval tudi pri znanem Kappovem puču v bojih v ruhrskem ozemlju pod poveljstvom generala Wackerja. Tu je po-

slovala zloglasna fema, ki je zahtevala mnogo žrtv.

Po krvavih izgredih v ruhrskem ozemlju so bile vse vojaške organizacije prostovoljcev razpuščene in Rossbachovci so poslani na Pomoransko. Tu je prišlo do prvih poizkusov, da bi se v sporazumu z državno obrambo vtihotapilo orožje. Za izdajalce, ki bi skušali preprečiti to akcijo, je bila določena smrtna kazen. Državna obramba je baje sama oddajala tozadevna povelja. Ta povelja, je izjavil Rossbach pred sodiščem, so bila povsem jasna. Takala so se orožja, kar ni bilo nič izrednega. Na eno tako povelje so moji vojniki nekega moža ustrelili. Jaz sam sem dobil povelje, naj aretiram več izdajalcev osumljenih civilistov in ravnaj z njimi tako, kakor zahtevajo razmere. Vedel sem sicer, da je treba izdajalce takoj ustreliti, vendar sem jih pa izročil prekomu sodu, ki je obsodil na smrt samo tri. Državno obrambo sem obvestil o justifikaciji obsojencev. Sestavil sem tudi protokol in ga poslal državnim obrambam.

Zelo zanimivo je bilo zasliševanje Heinza Hauensteina, ki je bil dodeljen kot podčastnik Sommerfeldovi brigadi. Hauenstein je izpovedal, da je bil dodeljen takratnemu vladnemu svetniku dr. Spieckerju kot telesni stražnik. Nastopal je pod raznimi imeni in imel je nalogo, ubijati izdajalce. Opravljal je posebno, ki jih je opravljal v srednjem veku zloglasna fema. Predsednik ga je vprašal, koliko ljudi so postrelili. Hauenstein je izjavil, da se točno ne spominja, da pa je moralo plačati odpor proti tajnim mahinacijam vojaških organizacij najmanj 200 ljudi z življenjem. Nekateri so zastrupili, druge ustrelili, mnogo so jih pa pobili tudi z ročnimi granatami in bombami.

Podrobnosti o Wilkinsovem poletu

Letalo, s katerim je Wilkins preletel severni tečaj, je tehtalo prazno 1.800, opremljeno pa 3.400 funtov. Start v Point Barrowu je bil zelo naporen. Trikrat so se polomile železne sani pod letalom. Slednjič je moral Wilkins pritrčiti lesene sani in 11 mož je vleklo s pomočjo 25 psov letalo 5 milj daleč po ledu. Wilkins je startal 15. t. m. Med poletom je moral 20krat izpremeniti smer. V ledu sta videla letalca široke razpoke kopnine pa ni bilo videti nikjer. Temperatura je dosegla opetovano 48 stopinj pod ničlo. Letalca sta morala med poletom piti vročo kavo, da sta se malo segrela.

200 milj od Svalbarda je pihal tako

močan veter, da je metalo aeroplan sem in tja kakor žogo. Letalca sta se morala dvigniti zelo visoko, in ker je začelo prmanjkovati bencina, sta se spustila na ledu in šele drugo jutro sta ugotovila, da sta blizu Green Harbourja. Ker je še vedno pihal močan veter, sta ostala v zasilem zavetišču tri dni. V nedeljo se je vreme zboljšalo. Letalca sta morala z lopatami odkopati sneg, da bi mogla startati. Delo je trajalo 6 ur. Ko je bilo vse pripravljeno, je Wilkins opazil, da je motor preslab. Zato je moral potiskati letalo in ko je hotel skočiti k svojemu tovarišu, je padel in Nielsen je odletel sam. Čim se je dvignil in opazil, da Wilkinsa ni v letalu, se je moral znova spustiti. Pri drugem startu je Wilkins držal vrh z rokami in z zobmi, ker pa ni imel rokavic, je moral izpustiti. Pri tem si je

SAMO ŠE DANES!

SAMO ŠE DANES!

Nihče ne sme pozabiti ogledati si
VELEFILM

izvirne najnovejše ruske produkcije

Medvedia svatba

Narodna pripovedka o blaznem grofu s človeško postavov in medvedjo krvjo.

Predstave ob 4., pol 8. in 9. uri.

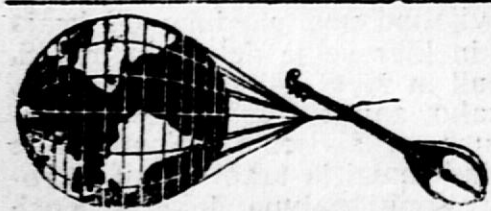
Telefon 2124

ELITNI KINO MATICA.

Ocarinjenje

vseh ovoznih, izvoznih in tranzitnih pošiljk oskrbi hitro, skrbno in po najnižji tarifi RAIKO TURK, carinski posrednik, LJUBLJANA, Masarykova cesta 9 (nasproti carinarnice) Revizija pravičnega zaračunavanja carine po meni deklarirane blaga in vse informacije brezplačno. 51/T

OROŽJE: browninge, pištole za strašenje psov, samokrese, puške, zaloga lovskih in ribiških potrebščin ter umetni ogenj itd., puškarna F. K. Kaiser, Selenburgova ulica 6 Ljubljana.

Izdelovanje tamburic!
ZALOZBA PARTITUR!
ZAHTEVAJTE CENOVNIKE!
P. BOGDANOV & CO., SISAK

NOVOST! Cenjene dame, ogledajte si pred nakupom zalogo ravnokar došlih krasnih brzoživih strojev, naj-novejše iznajdbe moderne tehnike. Na vsak stroj popolnoma enostavno šivate vsakovrstno blago, našitke in čipke s cikcak šivom, vezete najmoderneje in luknjaste vezelne gume in gumbjce. — Pouk v vezanju brezplačno! — Ceniki franco. — Prodaja tudi na obroke. — **TRIBUNA** F. B. L. Ljubljana, Karlova cesta.

Za **birmo**
F. ČUDEN
Ljubljana, PREŠERNOVA 1

Strojni ključavničar
z dveletno prakso, zmožen slovenskega in nemškega jezika, išče službo. Nastop lahko takoj. Ponudbe na upravo lista pod »Ključavničar 806«.

Prazno sobo
s posebnim vvhodom in električno razsvetljavo išče gospodinja za maj. Ponudbe na upravo lista pod »Zračna soba 817«.

Izgubila
se je črno-bela skunks boja, med 12.—1. uro po Rimski cesti, Gorjupovi, za Rimskim zidom do Zeljarske ulice št. 11. Pošten najditelj naj jo odda v upravo »Slov. Nar.« proti nagradi. 826

Starine:
garniture, obroke mize, tabernakle, vitrine, stole, omare, fotelje, porcelan, srebrno, lesence kupujem po ljubiteljskih cenah. Brze ponudbe na: Julij pl. Silbernagl, Zagreb, Ilica 131 a. 825

Nakup zlata, srebra,
platina, bakra, medenine, cinka itd.
— Tovarna za ločenje dragih kovin, Ljubljana VII. 48/T

Meblovano sobo
s posebnim vvhodom in električno razsvetljavo, v centru mesta, išče gospa. Vselitev lahko takoj. Ponudbe na upravo »Slov. Nar.« pod »Lepa soba 815«.

Elegantno jedilnico
kompletno, postavim na dom, Ljubljana ali kolodvor, za 13.000 Din. Zaradi bogate in solidne izdelave cena jako ugodna. Ogleda se lahko vsak dan pri Josipu Štolta, mizarstvo, Krašnja, pošta Lukovica pri Domžalah. 822

Meblovano sobo
zračno, z električno razsvetljavo, 15 minut od glavne pošte, oddam mirnemu gospodu ali visokostolcu za 300 Din mesečno, s zalitkom. Ponudbe na upravo lista pod »Svetla soba 780«.

KLJUČAVNICAR ANTON KETTE

— se je preselil —
v Bohoričovo ulico št. 33 —
izdeluje stroje za rezanje in ključavničarska dela.

polomil več zob. Nielson se je moral drugi spustiti in šele pri tretjem startu je Wilkins skočil v aeroplan.

Lotovo ženo eksploatirajo

Ko je Jehova uničil pregrešni mest Sodom in Gomoro in ju upenil, se je usmilil samo Lotove družine, ki je bila edina poštena. Odvedel je Lota in njegovo ženo iz mesta. Toda ženska radovednost je premagala Lotovo ženo, ki se je na begu kljub svarilu svojega moža obrnila. Za kazen se je spremenila v solnat steber. Tako nekako pravi sv. pismo. No, in ta solnat steber, ki so ga dosedaj domačini vedno radi razkazovali tujcem, je bil res podoben človeški postavi. Biblija namreč razlaga, da je pri vulkanskem izbruhu, ki je uničil obe mesti, puhnila na kraju, kjer je stala Lotova žena, iz zemlje nekaka slana masa, ki je v trenutku objela in zakrila Lotovo ženo. Mož, ki se je ozrl na svojo ženo, je ni videl, pač pa je opazil že solnat steber.

Toda naša materialistična doba ne pozna nobene romantike. Ob Mrtvem morju se je namreč zasedrila neka družba, ki eksploatira vse soline in zaloge soli. Družba tudi Lotovi ženi ni prizanesla. Solnati steber, ki so ga dolga stoletja občudovali turisti, porabijo za namizno sol. Z Lotovo ženo bodo ljudje solili juho.

Pride! Ne pozabite! Pride!
Monstrefilm velike ljubavi, belih snežnikov in prirodnih krasot je

Dagfin

Glavne vloge imajo umetniki, ki jih vsi ljubite kot

Marcella Albani
Paul Wegener
Paul Richter

Opozarjamo že danes, da ne pozabite ogledati si ta edinstveni vefelfilm, ki pride v

Elitni Kino Matica

Milanski atentat delo fašistov

Preiskava milanskega atentata še ni končana. Zanimivo je, da fašisti o preiskavi nočejo dati nobenih informacij. Vse kaže, da je prvotna domneva, da so pri atentatu sodelovali sami fašisti, utemeljena. O tem pričajo poročila inozemskih listov, ki očitajo fašistom, da je bil atentat delo njihovih rok.

Tako poroča »Ostschweiz« iz St. Gallna, da je preiskava, ki jo vodi general Balcano, osredotočena na fašistične organizacije v Milanu in okolici. Preiskovalna komisija zaslišuje vsakega fašista, ki mora dokazati svoj alibi za 24 ur pred atentatom. Preiskavo vodi posebno fašistovski sodišče. Oblasti so že ugotovile, da gre za izdajo med fašisti samimi. To dokazujejo tudi priprave za atentat. Nameščenje peklenškega stroja v kandelabru je zahtevalo precej časa in preiskovalno sodišče sumi, da je atentat toleriral policija sama. Zato so bili aretirani vsi srazniki fašistovske milice, ki so imeli takrat službo na usodnem kraju. V preiskovalni zapor sta morala tudi dva policijska častnika. Čudno je, da karabinjeri, ki so na Piazza Giulio Cesare patrolirali, niso opazili, kako polagajo atentatorji v kandelaber peklenški stroj.

